

MEMO/17. maj 2013

Raziskava LGBT EU agencije FRA

To je kratek pregled nekaterih ugotovitev. Ključne ugotovitve z ustreznim grafikonom in mnenji lahko najdete v poročilu „Hiter pregled rezultatov“. Celotne ugotovitve so na voljo v poročilu „Glavni rezultati“.

1. Zakaj in kako je bila izvedena raziskava LGBT EU?

Agencija FRA je na zahtevo Evropske komisije v vseh državah članicah EU in na Hrvaškem opravila spletno raziskavo o diskriminaciji skupnosti LGBT, sovražnem govoru do nje in drugih vprašanjih. Raziskava o ljudeh v vseh državah članicah EU in na Hrvaškem, ki so stari 18 let ali več in se štejejo za lezbijke, geje, biseksualce ali transseksualce (LGBT), je potekala z zbiranjem velikega števila empiričnih podatkov. Anonimna raziskava je bila na voljo na spletu v vseh 23 uradnih jezikih EU (razen v irščini) ter v katalonščini, hrvaščini, luksemburščini, ruščini in turščini. Agencija FRA je zasnovala raziskavo, ki jo je med aprilom in julijem 2012 po pogodbi, sklenjeni z agencijo FRA na podlagi javnega razpisa, izvajalo podjetje Gallup Europe v partnerstvu z organizacijo ILGA-Europe ([International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association](#)). Krovna evropska organizacija ILGA-Europe, ki zastopa organizacije civilne družbe LGBT, je raziskavo podprla tako, da so pri delu sodelovali njeni nacionalni strokovnjaki.

Rezultati odražajo izkušnje več kot 93 000 oseb, ki so odgovorili na vprašalnik. Čeprav podatki niso reprezentativni za vse prebivalstvo LGBT v EU, je bila to zelo velika skupina, raziskava pa predstavlja daleč največjo zbirko empiričnih podatkov te vrste v Evropi do sedaj. Kot najbolj obširna in celovita raziskava sporočenih izkušenj prebivalcev LGBT v EU in na Hrvaškem združuje razumno raznolika mnenja, obnašanja in odnose skupin LGBT, ki omogočajo podrobno analizo podatkov. Več informacij je mogoče najti v [tehničnem poročilu](#).

2. Kakšna vprašanja so bila postavljena?

Anketiranci so odgovarjali na vprašanja v zvezi s svojimi izkušnjami glede diskriminacije, nasilja in nadlegovanja na delovnem mestu, v izobraževalnih ustanovah, zdravstvu, socialnih službah ter na javnih mestih, kot so kavarne in restavracije, banke ter trgovine. Vprašanja so se nanašala na pravice, ki so zagotovljene v skladu z zakonodajo EU in drugimi mednarodnimi standardi. Če so anketiranci imeli kakšne izkušnje, so jim bila zastavljena podrobnejša vprašanja. V vprašalniku so bila tudi vprašanja o ključnih elementih v njihovem vsakodnevem življenju, vključno z njihovo oceno odnosa javnosti do populacije LGBT, njihove opaznosti v javnem življenju ter negativnih odzivov splošne javnosti. Transseksualcem so bila tudi postavljena posebna vprašanja glede dostopa do posebnega zdravstvenega varstva za transseksualce in glede njihovih izkušenj pri spreminjanju oznake za spol v uradnih listinah.

Poleg tega je bilo v raziskavi zbrano veliko število družbenodemografskih podatkov, kot so na primer izobrazba, zaposlitveni status, medsebojno razmerje in osebno stanje, starševstvo in dohodek anketirancev.

3. Kako pogosta je diskriminacija zaradi spolne usmerjenosti ali spolne identitete?

Približno polovica vseh anketirancev je navedla, da so doživeli diskriminacijo ali nadlegovanje zaradi svoje spolne usmerjenosti v letu pred izvedbo raziskave. Lezbijke (55 %), mladi anketiranci (stari od 18 do 24 let) (57 %) in tisti z najnižjimi dohodki (52 %) so najbolj pogosto navajali, da so izkusili diskriminacijo ali nadlegovanje.

Vsak peti anketiranec, ki je bil **zaposlen in/ali je iskal zaposlitev** v letu pred izvedbo raziskave, se je čutil diskriminiranega. Pri transseksualcih je bilo to razmerje ena proti tri. V vsaki državi, ki je bila vključena v raziskavo, sta dve tretjini anketirancev bili priči negativnim pripombam ali vedenju do sodelavca LGBT na delovnem mestu.

Tretjina anketirancev je navedla, da so osebno izkusili diskriminacijo zaradi tega, ker so LGBT, na vsaj enem od naslednjih področij: iskanje stanovanja, zdravstvo, izobraževanje, socialne službe ter dostop do blaga in storitev.

4. Kakšno je bilo šolsko življenje za učence LGBT?

Med šolanjem pred 18. letom sta se dve tretjini anketirancev LGBT v raziskavi v šoli skrivali ali prikrivali, da sta LGBT. Vsaj 60 % anketirancev je osebno izkusilo negativne pripombe ali vedenje v šoli, ker so bili LGBT, medtem ko je več kot 80 % vseh anketirancev v vsaki skupini LGBT in v vsaki državi bilo priča negativnim pripombam ali vedenju, ker so ljudje sošolca dojemali kot LGBT. Dve tretjini jih je povedalo, da je do teh pripomb ali vedenja prihajalo pogosto ali vedno med njihovim šolanjem. Dve tretjini jih je tudi povedalo, da so med bivanjem v šoli pogosto ali vedno skrivali ali prikrivali, da so LGBT. To je še zlasti veljalo za geje in biseksualne moške.

5. Kako pogosta so kazniva dejanja iz sovraštva do populacije LGBT?

V zadnjih petih letih je bilo 26 % vseh anketirancev napadenih ali deležnih groženj z nasiljem. Pri transseksualnih anketirancih se ta delež poveča na 35 %. Med anketiranci, ki so izkusili nasilje v preteklem letu, jih je 59 % povedalo, da je do zadnjega napada ali groženj z nasiljem prišlo zaradi tega, ker so jih ljudje dojemali kot LGBT. V letu pred izvedbo raziskave jih je bilo 19 % žrtev nadlegovanja, do katerega je po njihovem mišljenju prišlo zaradi tega, ker so jih ljudje dojemali kot LGBT.

Do incidentov je najpogosteje prihajalo na prostem na javnih mestih, povzročiteljev pa je bilo po navadi več, navadno moškega spola, žrtev pa jih ni poznala. Kljub temu je 7 % zadnjih nasilnih incidentov v preteklem letu zakrivil član družine ali gospodinjstva žrtve.

Približno trije od desetih transseksualnih anketirancev so navedli, da so bili v preteklem letu več kot trikrat žrtve nasilja ali jim je bilo zagroženo z nasiljem.

6. Kako populacija LGBT čuti, da jih obravnavajo v družbi?

Čeprav je EU ustanovljena na podlagi vrednot enakosti in spoštovanja, je tri četrtine vseh anketirancev LGBT menilo, da je diskriminacija na podlagi spolne usmerjenosti osebe močno razširjena v državi, v kateri živijo. O tem, kako je biti LGBT, govorijo še naslednji podatki:

- 48 % jih družinskim članom priznava, da so LGBT, 28 % pa jih to prikriva ali zaupa samo nekaterim prijateljem. Samo 21 % jih je glede tega odkritih do sodelavcev ali sošolcev.
- Skoraj polovica vseh anketirancev meni, da v državi, v kateri prebivajo, politiki zelo pogosto žaljivo govorijo o osebah LGBT.
- Dve tretjini se jih izogiba držanju za roke z istospolnim partnerjem zaradi strahu pred napadom, grožnjami ali nadlegovanjem zaradi držanja za roke. Med gejevskimi in biseksualnimi moškimi anketiranci je ta delež tri četrtine.
- 50 % vseh anketirancev se izogiba določenim krajem zaradi strahu pred napadom, grožnjami ali nadlegovanjem zaradi tega, ker so LGBT. To še zlasti velja za javni prevoz, javne ulice ali druge javne kraje ter za javne stavbe.
- Med vsemi skupinami so transseksualni anketiranci najbolj pogosto navajali, da so osebno izkusili diskriminacijo ali nasilje.

7. Kaj je mogoče narediti za izboljšanje enakosti in spoštovanja do populacije LGBT?

Zakonodaja EU ščiti pred diskriminacijo na podlagi spolne usmerjenosti pri zaposlovanju, vendar diskriminacija na tem področju še vedno ostaja. Za boj proti temu bi EU lahko uporabila več pravnih in političnih orodij za razvoj **sistematičnih pobud za boj proti diskriminaciji** zaradi spolne usmerjenosti in spolne identitete. Poleg tega bi tudi države članice morale ugotovitve iz raziskave uporabiti za nadaljnji razvoj, izvajanje in spremljanje ustreznih politik. Države članice EU, ki so vzpostavile posebne akcijske načrte glede LGBT ali so ta vprašanja vključile v nacionalne akcijske načrte glede človekovih pravic, lahko podatke za svojo državo uporabijo za nadaljnje oblikovanje svojih ukrepov.

Enaka zaščita pred diskriminacijo v vseh državah članicah EU bi se znatno izboljšala, če bi se **ukrepi proti diskriminaciji poleg zaposlovanja razširili še na druga področja**. Predlagana „horizontalna direktiva“ EU bi načelo enake obravnave razširila, tako da bi to načelo zajemalo vero, politična prepričanja, invalidnost, starost in spolno usmerjenost.

V zvezi s šolskim okoljem bi si države članice morale prizadevati za zagotovitev **šolskega okolja, ki je za mladino LGBT varno in razumevajoče** ter v katerem ni ustrahovanja in izključevanja. To vključuje ozaveščanje učiteljev in učencev, da bi se spodbudilo spoštovanje in razumevanje ter da bi se naučili, kako obravnavati vprašanja LGBT v učilnici, na primer z zagotavljanjem, da so objektivne informacije o spolni usmerjenosti, spolni identiteti in spolnem izražanju del šolskega učnega načrta in usposabljanja učiteljev. Vlade in šole bi tudi morale oblikovati in spodbujati politike proti homofobnemu in transfobnemu nadlegovanju.

V skladu z ugotovitvami populacija LGBT pogosto ne prijavi diskriminacije, ker meni, da se ne bo nič spremenilo (60 % anketirancev), ali pa ne ve, kako ali kje naj incidente prijavi (30 %). Skoraj polovica anketirancev ni prijavila kaznivih dejanj iz sovraštva, ker je menila, da policija ne bo naredila nič. Takšni vzorci se pri delu agencije FRA pojavljajo tudi [na področjih v zvezi z drugimi skupinami](#) (kot so manjšine in priseljenci). Zakonodaja EU in nacionalna zakonodaja bi morali varovati pred homofobnim in transfobnim sovražnim govorom ter kaznivimi dejanji. Spodbujati bi bilo treba ozaveščenost o pravicah ter sredstva za prijavljanje diskriminacije in nasilja, ki ga spodbudi sovraštvo. Države članice bi se morale lotiti **reševanja vprašanja pomanjkljivega prijavljanja** s krepitvijo organov za enakost in drugih nacionalnih pritožbenih mehanizmov, da bi se izboljšala ozaveščenost o diskriminaciji in o tem, kaj lahko osebe LGBT storijo. Države članice bi tudi morale usposablјati uradnike kazenskega pregona o tem, kako se odzvati na vprašanja v zvezi s populacijo LGBT ali spodbuditi organizacije civilne družbe, da incidente prijavijo v imenu žrtev. Beležiti bi bilo treba tudi podatke o kaznivih dejanjih iz sovraštva, vključno z motivi za kazniva dejanja, da bi se državam članicam pomagalo pri sprejemanju ustreznih ukrepov. EU in države članice bi se tudi

morale posebej boriti proti homofobnemu in transfobnemu sovražnemu govoru in kaznivim dejanjem ter jih razglasiti za kazniva dejanja po zakonu.

8. Drugo delo agencije FRA na področju pravic populacije LGBT

Agencija FRA je začela na področju temeljnih pravic populacije LGBT delovati leta 2007 na zahtevo Evropskega parlamenta, ki jo je prosil, naj preuči diskriminacijo populacije LGBT in homofobijo v EU.

- V letu 2008 je agencija FRA poročala o [pravnem položaju populacije LGBT](#) v EU. To poročilo je bilo [posodobljeno v letu 2010](#).
- V letu 2009 je bilo poročilo namenjeno preučitvi [družbenega položaja populacije LGBT](#) v EU.
- V letu 2011 je bil objavljen [povzetek družbenih in pravnih ugotovitev](#), ki je vključeval analizo gibanj, izzivov in obetajočih praks, kar je izpostavilo razlike v EU na področju zaščite pred diskriminacijo populacije LGBT.
- Agencija sedaj [opravlja razgovore z javnimi organi, učitelji ter zaposlenimi na področju kazenskega pregona in zdravstva o temeljnih pravicah populacije LGBT](#), pri čemer se osredotoča na zaposlovanje, izobraževanje, zdravstvo, kazenski pregon in javne politike.

Rezultati so [grafično predstavljeni na spletu](#) in podani v dveh poročilih, ki sta na voljo na spletni strani agencije FRA:

[Raziskava LGBT EU: Hiter pregled rezultatov](#)

[Tehnično poročilo](#)

Več informacij o delu agencije FRA na področju pravic populacije LGBT in s tem povezane publikacije je mogoče najti na naslovu: <http://fra.europa.eu/en/theme/lgbt>

Za več informacij se obrnite na službo za odnose z javnostmi pri agenciji FRA:

e-pošta: media@fra.europa.eu/tel.: +43 1 58030-858